

KELERIOPA LITURGINĖS PARODOS „SIMBOLIAI“ REIKŠMĖ

Kad paroda yra nuolatinis arba laikinas viešasis renginys, kurio metu susirinkusieji apžiūri meno, istorijos, verslo ar kitos srities eksponatus, aiškinti nereikia kaip ir tai, kad ji gali būti reali arba virtuali (su eksponatais supažindinama žiniatinklyje), o pagal lygmenį – vietos, respublikinė, tarptautinė. Mūsų, t. y. Leliūnų Šv. Juozapo parapijos bendruomenės organizuojama paroda, be abejo, yra vietinė, skirta pirmiausia taikomojo pobūdžio objektams – liturginiams indams ir kitiems reikmenims eksponuoti.

Popiežiaus Jono Pauliaus II žodžiais tariant, kiekviena bažnytinio turinio paroda **suvoktina kaip krikščioniškosios evangelizacijos, dvasinio ugdymo, kultūrinio lavinimo ir istorijos pažinimo priemonė**. Bažnytinio turinio parodoje rodomi liturginiai reikmenys svarbūs istoriniu, estetiniu bei lavinamuoju požiūriu. Net ir nedidelės meninės vertės objektai byloja apie juos sukūrusios ar įsigijusios bendruomenės uolų tikėjimą.

Antra, šiandien liturginių drabužių ar / ir bažnytinių reikmenų paroda atlieka ir kitą funkciją – prisideda prie menkstančio mūsų tikėjimo puoselėjimo. Tikėjimas stiprinamas ne tik klausantis kunigo ar katecheto pasakojimų, bet ir kalbantis su kitais Kristų tikinčiais žmonėmis, keliant klausimus, bendradarbiaujant įvairiose tarnystėse ir puikiai suvokiant, kokia šv. Mišiose naudojamų smilkalų, varpelio ar kleketo simbolinė prasmė. Suprasti, ką reiškia šv. Mišios, būtina ne tik apeigas atliekančiam kunigui. Suprasti šių apeigų ženklus reikia kiekvienam tikinčiajam, kad galėtume sąmoningiau dalyvauti šv. Aukoje, nes šv. Mišios nėra spektaklis, kurį stebi susirinkę parapijiečiai.

Leliūnų Šv. Juozapo parapijos bendruomenės organizuotoje parodoje nedaug eksponatų – baldakimas, Velykų žvakė, varpelis, kleketas, smilkytuvas ir kt. Ir visus juos galima apžiūrėti iš arti. Tačiau tai dar ne viskas. Labai nuoširdūs, užtat jaudinantys trumpučiai komentarai, išdėlioti šalia kiekvieno rodomo daikto.

Štai Kristina dalijasi vaikystės prisiminimais ir jau subrendusios tikinčiosios įžvalgomis: „Vaikystėje stebėdavau procesijas: didžiausias įdomumas – virš kunigo nešamas keistas stogelis, saugantis nuo lietaus ar saulės... Kam jis? „Gi Dievą neša kunigas“, – paaiškino man! Puošnaus audeklo stogelis – baldakimas – aukščiausia pagarba Dievui: „Nėra nieko uždengta, kas nebus atidengta, ir nieko paslėpta, kas nepasidarys žinoma“ (Mt 10, 24). Procesija – tai kelias su Dievu ir žmonėmis“.

Lino komentaras apie smilkytuvą ir smilkalus parodos lankytojų galvose, be abejo, virs giliaprasme išvada, pavyzdžiui: „smilkalus deginame ne tam, kad tie dūmai neduotų ramybės ten aukštai danguje esančiam Dievui, tuo priversdami Jį nusileisti į žemę ir padėti mums, bet smilkome tam, kad šis gestas padėtų sukurti mums tinkamą klimatą maldos nuotakai“ (Vilniaus arkivyskupijos vyskupas augziliaras Darius Trijonis). Stebint minėtą eksponatą, mintyse gali atgimti kažkada girdėti komentarai: 1) jei smilkoma Evangelijų knyga Kristaus garbei, tai simbolizuoja po krikšto atsivėrusį dangų, prasisklaidžiusius debesis ir pasigirdusį Tėvo balsą: „Šitas yra mano mylimasis Sūnus, Jo klausykite“; 2) jei smilkomas altorius atnašavimo metu, verta tuo metu kartoti: „Tekyla į Tave mano mintys ir maldos“...

Šv. Mišios prasideda iškilminga įžangos procesija, laikant rankose ne vieną gilios simbolinės prasmės reikmenį. Procesijos priekyje žengia Kristus, t. y. nešamas jo ženklas – Kryžius. Iš abiejų šalių – degančios žvakės. Jos primena, kad Kristus mums yra šviesa, nušviečianti kelią link išganymo, o smilkalų dūmai sufleruoja, kad mes jau Žemėje turime teikti Dievui garbę.

Kryžių seka Bažnyčios atstovai: adoruotojų ir patarnautojų būrelis, diakonas su Evangelijų knyga ir pagaliau celebrantas. Procesija – ne šiaip sau iškilminga eisena. Ji simbolizuoja keliaujančią Bažnyčią, kuri žengia link Dievo pažadėtosios išganymo Žemės. Taigi, šv. Mišių pradžios procesija mums byloja, kad joje kartu su Bažnyčia žengia Kristus ir kad Bažnyčią, t. y. mus, lydi Jo pasakyti žodžiai (Evangelijų knyga), kurie aktualizuojami per jo rankas – kunigą ir tikinčiuosius.

Be jokios abejonės, parodos atidarymo metu kiekvienas dalyvis išgyvens dvasinį pakylėjimą. Antra, apsilankymas šioje parodoje padovanos tam tikro dvasinio stabtelėjimo minutę, kai galvoje atsiranda vietos ne tik nebaigtiems darbams, nesutvarkytai buičiai, tuščiai piniginei... Tam tikra prasme ši paroda – tai ir priminimas, kad visais laikais žmonėms buvo svarbu tai, kas gražu, kas kilnu Dievo garbei. Be to, paroda – tai netiesioginė pagarbos tų liturginių reikmenų rūpintojėliams. Juk juos bažnyčios reikmėms dovanojo čia dirbę kunigai, čia gyvenę turtingesni valstiečiai, gal bendru sutarimu pirko atskiri kaimai ar net visa parapija.

Doc. dr. Irena Ramaneckienė